

ΞΕΝΙΚΑ ΕΙΔΗ ΚΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΛΙΕΙΑ

Από τη διαχείριση των
επιπτώσεων στη διαχείριση της
κρίσης

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 2026

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Στοιχεία επικοινωνίας:

Ιωάννης Γιώβος,
Υπεύθυνος Διατήρησης,
Περιβαλλοντική Οργάνωση iSea,
ioannis.gionos@isea.com.gr
2313090696

Γραφιστική επιμέλεια:

iSea

Εικόνες:

iSea
Δημήτρης Τοσίδης

Αδειοδοτημένο βάσει:

Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0)

Ξενικά είδη κι ελληνική αλιεία: Από τη διαχείριση των επιπτώσεων στη διαχείριση της κρίσης

Η εξάπλωση των ξενικών ειδών στις ελληνικές θάλασσες αποτελεί μία από τις πιο ορατές εκφάνσεις της κλιματικής κρίσης και της σταδιακής απορρύθμισης των θαλάσσιων οικοσυστημάτων. Είδη, όπως ο λαγοκέφαλος, το λεοντόψαρο και το μπλε καβούρι, δεν συνιστούν ένα πρόσκαιρο ή τοπικό πρόβλημα που μπορεί να αντιμετωπιστεί με μία μόνο διαχειριστική παρέμβαση. Αντιθέτως, αποτελούν ενδείξεις ότι η Μεσόγειος, μια θάλασσα των μεταβολών, μεταβάλλεται με ταχείς ρυθμούς.

Οι θάλασσές μας θερμαίνονται ταχύτερα από τον παγκόσμιο μέσο όρο, τα οικοσυστήματα χάνουν σταδιακά την ανθεκτικότητά τους, τα αλιευτικά αποθέματα μεταβάλλονται, ενώ είδη που μέχρι πριν από λίγες δεκαετίες δεν μπορούσαν να επιβιώσουν στη Μεσόγειο σήμερα εγκαθίστανται, αναπαράγονται κι εξαπλώνονται. Ο λαγοκέφαλος δεν αποτελεί την αιτία αυτής της αλλαγής. Δεν είναι παρά ένας από τους πιο εμφανείς δείκτες ότι οι οικολογικές ισορροπίες μεταβάλλονται.

Η μεγαλύτερη ίσως πρόκληση της εποχής μας είναι ότι εξακολουθούμε να αντιμετωπίζουμε τέτοια φαινόμενα ως μεμονωμένα προβλήματα, ενώ στην πραγματικότητα αποτελούν διαφορετικές εκφάνσεις της ίδιας κρίσης. Η κλιματική κρίση, η απώλεια της βιοποικιλότητας, η εξάπλωση των ξενικών ειδών και η υποβάθμιση των αλιευτικών αποθεμάτων και των βιοτόπων δεν είναι ανεξάρτητα ζητήματα. Είναι διαφορετικές όψεις της ίδιας πραγματικότητας.

Οι συνέπειες είναι ήδη αισθητές. Οι επαγγελματίες αλιείς έρχονται καθημερινά αντιμέτωποι με καταστροφές σε δίχτυα, παραγάδια κι αλιεύματα, αυξημένο λειτουργικό κόστος κι ολοένα μικρότερες ψαριές. Παράλληλα, τα ξενικά είδη μεταβάλλουν τις τροφικές αλυσίδες, ανταγωνίζονται ή θηρεύουν αυτόχθονα είδη, επιταχύνουν την αποσταθεροποίηση των θαλάσσιων οικοσυστημάτων και ταυτόχρονα οι πιθανοί θηρευτές τους μειώνονται δραματικά από τον ίδιο τον άνθρωπο με αποτέλεσμα να μην υπάρχει καμία αντίσταση.

Ταυτόχρονα όμως, η δημόσια συζήτηση οφείλει να βασίζεται στην επιστημονική γνώση, κι όχι στον φόβο. Οι λαγοκέφαλοι αποτελούν σοβαρό πρόβλημα για την αλιεία δημιουργώντας οικονομικές απώλειες, ενώ παράλληλα λόγω της τοξικότητάς τους, δεν πρέπει να καταναλώνονται. Δεν αποτελούν όμως σε καμία περίπτωση έναν καθημερινό κίνδυνο για τους λουόμενους. Τα περιστατικά τραυματισμών παραμένουν εξαιρετικά σπάνια και συνδέονται κυρίως με προσπάθεια χειρισμού ή σύλληψης του ζώου. Η ενημέρωση του κοινού πρέπει να είναι ψύχραιμη, τεκμηριωμένη και υπεύθυνη.

Ο πανικός δεν προστατεύει ούτε τους ανθρώπους ούτε τη φύση!!!

Η κυβέρνηση αναγνωρίζει το πρόβλημα, όχι όμως ακόμη τις αιτίες του

Η πρόσφατη ανακοίνωση της κυβέρνησης για επτά μέτρα στήριξης της αλιείας αποτελεί ένα θετικό βήμα, καθώς αναγνωρίζει με σαφήνεια ότι η εξάπλωση των ξενικών ειδών συνιστά σοβαρό πρόβλημα για τον αλιευτικό κλάδο. Η επιδότηση καυσίμων, η πιλοτική αμοιβή για την αλίευση λαγοκέφαλου και οι

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

προβλεπόμενες αποζημιώσεις αποτελούν αναγκαία μέτρα **οικονομικής ανακούφισης των επαγγελματιών αλιέων**.

Ωστόσο, τα μέτρα αυτά αντιμετωπίζουν κυρίως τις οικονομικές συνέπειες ενός προβλήματος που εξελίσσεται εδώ και περισσότερες από δύο δεκαετίες, χωρίς να αντιμετωπίζουν τις οικολογικές διεργασίες που το προκαλούν, ενώ δεν έχουν μακροπρόθεσμη στόχευση.

Η επιδότηση της αλίευσης λαγοκέφαλου αποτελεί ουσιαστικά ένα μέτρο αποζημίωσης για τις ζημιές που ήδη προκαλούνται κι όχι μία ολοκληρωμένη στρατηγική διαχείρισης των ξενικών ειδών. Αντίστοιχα, η επιδότηση καυσίμων μειώνει προσωρινά το λειτουργικό κόστος, χωρίς να απαντά στη βασική πρόκληση: οι ελληνικές θάλασσες αλλάζουν, τα αλιευτικά αποθέματα μειώνονται και οι αλιείς αναγκάζονται να καταβάλλουν ολοένα μεγαλύτερη αλιευτική προσπάθεια, διανύοντας μεγαλύτερες αποστάσεις, παραμένοντας περισσότερες ώρες στη θάλασσα κι επιβαρύνοντας συνεχώς το λειτουργικό τους κόστος, αλλά και το κόστος στο θαλάσσιο περιβάλλον.

Η αντιμετώπιση των ξενικών ειδών δεν μπορεί να είναι αποσπασματική. Απαιτεί μια ολοκληρωμένη οικοσυστημική προσέγγιση που θα ενισχύει ταυτόχρονα την ανθεκτικότητα των θαλάσσιων οικοσυστημάτων και τη βιωσιμότητα της αλιείας.

Η θάλασσα αλλάζει γιατί αλλάζει και η σχέση μας μαζί της

Η συζήτηση για τα ξενικά είδη μας υπενθυμίζει ότι ίσως χρειάζεται να αναθεωρήσουμε συνολικά τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε τη σχέση μας με τη φύση.

Για δεκαετίες, οι δυτικές κοινωνίες αντιμετώπισαν τα οικοσυστήματα κυρίως ως αποθέματα φυσικών πόρων προς εκμετάλλευση. Η θάλασσα θεωρήθηκε χώρος παραγωγής, η βιοποικιλότητα ένα απόθεμα προς αξιοποίηση και η επιτυχία μετρήθηκε με την αύξηση της παραγωγής και των αλιευμάτων.

Σήμερα γίνεται ολοένα πιο σαφές ότι αυτή η αντίληψη έχει φτάσει στα όρια της.

Η ανθρώπινη ευημερία δεν εξαρτάται από την ικανότητά μας να ελέγχουμε τη φύση, αλλά από την ικανότητά μας να διατηρούμε τις οικολογικές σχέσεις που την καθιστούν λειτουργική και ανθεκτική. **Η αλιεία δεν μπορεί να ευημερήσει σε μια θάλασσα που αδειάζει, όπως και η οικονομία δεν μπορεί να ευημερήσει σε έναν πλανήτη που αποσταθεροποιείται.**

Με αυτή την έννοια, τα ξενικά είδη δεν αντιμετωπίζονται μόνο μέσα στη θάλασσα. Αντιμετωπίζονται μέσα από τις πολιτικές για το κλίμα, την προστασία της βιοποικιλότητας, τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων και τη μετάβαση σε πιο βιώσιμα πρότυπα παραγωγής και κατανάλωσης.

Η προστασία της θάλασσας δεν μπορεί να αποκοπεί από τη συνολική περιβαλλοντική πολιτική.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Μια νέα στρατηγική για τα ξενικά είδη και την αλιεία

1. Πραγματικά λειτουργικές Θαλάσσιες Προστατευόμενες Περιοχές (ΘΠΠ)

Για να το πετύχουμε απαιτείται:

- Ολοκλήρωση των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών.
- Άμεση εφαρμογή των Σχεδίων Διαχείρισης.
- Ειδικά μέτρα για τα ξενικά είδη μέσα στις ΘΠΠ.
- Συστηματική φύλαξη και παρακολούθηση.
- Ουσιαστική συμμετοχή και διάλογος με τις τοπικές κοινωνίες.

Οι ΘΠΠ δεν μπορούν να είναι «προστατευόμενες μόνο στα χαρτιά». Χρειάζονται ενεργή διαχείριση, ώστε να αυξάνουν την ανθεκτικότητα των οικοσυστημάτων απέναντι στην κλιματική κρίση και τα ξενικά είδη.

2. Συστηματική επιστημονική παρακολούθηση

Παρότι το ΕΛΚΕΘΕ κι άλλοι ερευνητικοί φορείς έχουν συμβάλει σημαντικά στην καταγραφή της εξάπλωσης των ξενικών ειδών, εξακολουθεί να υπάρχει σημαντικό κενό ως προς τη συστηματική αξιολόγηση των πληθυσμών και των επιπτώσεών τους στα οικοσυστήματα και την αλιεία.

Απαιτείται:

- Αξιολόγηση των πληθυσμών τους.
- Δημόσια διάθεση των δεδομένων για τα αλιευτικά αποθέματα.
- Συνεχής οικολογική παρακολούθηση.
- Αξιολόγηση των επιπτώσεων των ξενικών ειδών στα ιχθυοαποθέματα.

3. Ολοκληρωμένη διαχείριση των ξενικών ειδών

Η διαχείριση πρέπει να περιλαμβάνει:

- Στοχευμένες αφαιρέσεις όπου τεκμηριώνονται επιστημονικά.
- Οικονομικά κίνητρα προς τους αλιείς για τη μη απόρριψη βρώσιμων ξενικών ειδών.
- Συνεχή ενημέρωση του κοινού, των καταναλωτών και των εμπόρων
- Αξιολόγηση ασφαλών χρήσεων για τα μη βρώσιμα είδη.

Η πιλοτική επιδότηση της αλίευσης λαγοκέφαλου μπορεί να λειτουργήσει μόνο ως μεταβατικό μέτρο και μόνο σε συγκεκριμένες περιοχές, καθώς δεν υπάρχουν κλίβανοι σε όλη την Ελλάδα, ούτε καν σε όλες τις περιοχές με μεγάλη αφθονία του είδους, ενώ η αποθήκευση έως ότου μεταφερθούν είναι ένα επίσης ιδιαίτερα σημαντικό πρόβλημα. Χωρίς τη δημιουργία μιας βιώσιμης αλυσίδας αξιοποίησης, βασισμένης στην έρευνα, την καινοτομία και τη συμμετοχή της αγοράς, η πολιτική αυτή θα εξαντληθεί με τη λήξη της χρηματοδότησης.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Παράλληλα, πρέπει να διερευνηθούν περαιτέρω οι δυνατότητες αξιοποίησης των λαγοκέφαλων, είτε για παραγωγή ζωοτροφών, είτε για φαρμακευτικές εφαρμογές, πάντα με αυστηρή επιστημονική αξιολόγηση.

4. Ιχνηλασιμότητα, έλεγχοι αγοράς και προστασία των ευάλωτων ειδών

Η αποτελεσματική διαχείριση της αλιείας προϋποθέτει ένα αξιόπιστο σύστημα ιχνηλασιμότητας κι ελέγχου της αγοράς. Δεν αρκεί να ρυθμίζεται η αλιευτική δραστηριότητα στη θάλασσα, όταν δεν διασφαλίζεται τι διακινείται και καταναλώνεται στην αγορά.

Η Πολιτεία οφείλει να επενδύσει σε ένα σύγχρονο σύστημα ιχνηλασιμότητας που θα καλύπτει ολόκληρη την αλυσίδα τροφοδοσίας, από την αλίευση έως την τελική πώληση, όπως προβλέπεται κι από την Κοινή Αλιευτική Πολιτική διασφαλίζοντας τη νομιμότητα, τη διαφάνεια και την προστασία των καταναλωτών.

Αυτό προϋποθέτει:

- **Ψηφιακή ιχνηλασιμότητα** όλων των αλιευμάτων, ανεξαρτήτως προέλευσης, από το σημείο εκφόρτωσης μέχρι την τελική διάθεση στην αγορά.
- **Υποχρεωτική αναγραφή** του επιστημονικού κι εμπορικού ονόματος, της περιοχής αλίευσης, της μεθόδου αλιείας και της προέλευσης σε όλα τα σημεία πώλησης κι εστίασης, σε αντίθεση με τις γενικευμένες ετικέτες που υπάρχουν για πολλά είδη.
- **Συστηματικούς και στοχευμένους ελέγχους** σε ιχθυόσκαλες, ιχθυαγορές, επιχειρήσεις χονδρικής, σημεία λιανικής και χώρους εστίασης, αλλά και χώρους διάθεσης αλιευτικού εξοπλισμού για τη διακίνηση παράνομων ή προστατευόμενων ειδών, ή απαγορευμένων εργαλείων και δολωμάτων.
- **Ενίσχυση των ελέγχων DNA και γενετικής ταυτοποίησης** σε περιπτώσεις όπου υπάρχει υποψία λανθασμένης ή παραπλανητικής σήμανσης αλιευμάτων με τη χρήση σύγχρονων εργαλείων.
- **Αποτελεσματική εφαρμογή της νομοθεσίας** για τα προστατευόμενα είδη, με ιδιαίτερη έμφαση σε είδη υψηλής οικολογικής αξίας, όπως οι καρχαρίες και τα σαλάχια που εξακολουθούν να εμφανίζονται παράνομα στην αγορά, και η εμπορία αλιευμάτων από παράνομους ερασιτέχνες αλιείς.
- **Αλλαγή της νομοθεσίας** με ορισμό νέων ορίων σε κιλά και σε μέγεθος για είδη που αποδεδειγμένα αποτελούν θηρευτές ξενικών ειδών, αλλά και συνολικά.
- **Συστηματική δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των ελέγχων**, ώστε να ενισχυθεί η διαφάνεια, η συμμόρφωση της αγοράς και η εμπιστοσύνη των καταναλωτών.

Η αποτελεσματική προστασία της βιοποικιλότητας δεν εξαρτάται μόνο από όσα συμβαίνουν στη θάλασσα. Εξαρτάται εξίσου από όσα συμβαίνουν στις ιχθυόσκαλες, στις αγορές και στα εστιατόρια. Η παράνομη διακίνηση προστατευόμενων ειδών υπονομεύει κάθε προσπάθεια διατήρησης των θαλάσσιων οικοσυστημάτων και δημιουργεί αθέμιτο ανταγωνισμό εις βάρος των επαγγελματιών που τηρούν τη νομοθεσία.

5. Ανάπτυξη αγορών για τα βρώσιμα ξενικά είδη

Η αντιμετώπιση των ξενικών ειδών δεν μπορεί να βασίζεται αποκλειστικά στις επιδοτήσεις. Χρειάζεται να δημιουργηθεί πραγματική αγορά.

Αυτό προϋποθέτει:

- Ανάπτυξη προτύπων πιστοποίησης και ιχνηλασιμότητας.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

- Ένταξη των βρώσιμων ξενικών ειδών στις μεγάλες αλυσίδες λιανεμπορίου.
- Συνεργασία με την εστίαση.
- Καμπάνιες ενημέρωσης των καταναλωτών.
- Συνέχιση πρωτοβουλιών προώθησης της κατανάλωσής τους, όπως το Blue Crab Festival κ.α.
- Καταγραφή όλων των ξενικών ειδών στα επίσημα συστήματα δηλώσεων αλιευμάτων.

6. Βιώσιμη μετάβαση της αλιείας

Η προσαρμογή της αλιείας στην κλιματική κρίση απαιτεί:

- Χωροχρονικές απαγορεύσεις για την προστασία ιχθυαποθεμάτων κι ευάλωτων ειδών, σε συνεργασία με τις αλιευτικές κοινότητες σε όλη την Ελλάδα και μετά από μελέτη της αναπαραγωγής των κυρίων αποθεμάτων στις νέες κλιματικές συνθήκες.
- Απανθρακοποίηση του στόλου με αντικατάσταση κινητήρων.
- Κίνητρα για υιοθέτηση επιλεκτικών αλιευτικών εργαλείων.
- Ουσιαστική προώθηση του αλιευτικού τουρισμού με κατάρτιση των αλιέων για τη δημιουργία υψηλής ποιότητας υπηρεσιών.

Η επιδότηση καυσίμων μπορεί να ανακουφίζει προσωρινά τους αλιείς, αλλά δεν αποτελεί στρατηγική λύση, καθώς το τελικό κόστος των προϊόντων παραμένει υψηλό για τον καταναλωτή. **Επιπλέον, δεν συμβαδίζει με την Κοινή Αλιευτική Πολιτική (ΚΑΠ) της ΕΕ, καθώς είναι μέτρο που συνεχίζει να ενθαρρύνει την αυξημένη αλιευτική πίεση και να παρεμποδίζει τη μετάβαση σε πιο πράσινες κι ενεργειακά αποδοτικές μεθόδους αλιείας που θα προκύψουν μέσα από την ανθρακοποίησή τους.**

7. Σύγχρονη διακυβέρνηση της αλιείας

- Ουσιαστική εκπροσώπηση των αλιέων.
- Συνολικός εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας που διέπει την ερασιτεχνική αλιεία, με ταυτόχρονη δημιουργία ενός σύγχρονου συστήματος αδειοδότησης της ερασιτεχνικής αλιείας.
- Αναβάθμιση των τοπικών τμημάτων αλιείας.
- Δυνατότητα αλίευσης ξενικών ειδών, χωρίς όριο από ερασιτέχνες.
- Αυστηρότερη προστασία ευάλωτων αυτόχθονων ειδών.
- Περιορισμός της ερασιτεχνικής αλιείας ειδών υψηλής οικολογικής αξίας.

8. Δημόσια ενημέρωση με βάση την επιστήμη

Η περιβαλλοντική διαχείριση είναι και διαχείριση της γνώσης.

Απαιτείται:

- Δημιουργία Εθνικού Δικτύου επιστημόνων για το θαλάσσιο περιβάλλον.
- Μόνιμος μηχανισμός συνεργασίας μεταξύ Υπουργείων, ερευνητικών φορέων κι οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.
- Κοινά Δελτία Τύπου κι επιστημονικές ανακοινώσεις για να αποφεύγονται τα fake news και η δημιουργία εντυπώσεων.
- Πρωτόκολλο άμεσης ενημέρωσης σε περιπτώσεις έντονου δημόσιου ενδιαφέροντος.
- Ενίσχυση της Επιστήμης των Πολιτών (citizen science) με συμμετοχή επιστημόνων.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Η ενημέρωση των πολιτών δεν μπορεί να βασίζεται σε αποσπασματικές δηλώσεις ή σε πρόσωπα χωρίς τη σχετική επιστημονική εξειδίκευση. Η Πολιτεία οφείλει να διασφαλίζει ότι η δημόσια πληροφόρηση βασίζεται στη συνεργασία των αρμόδιων επιστημονικών φορέων, των πανεπιστημίων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που διαθέτουν αποδεδειγμένη εξειδίκευση στο θαλάσσιο περιβάλλον.

Τα ξενικά είδη δεν αποτελούν μια μεμονωμένη κρίση. **Είναι ένα μόνο από τα ορατά συμπτώματα μιας βαθύτερης οικολογικής μεταβολής που προκαλείται από την κλιματική κρίση, την απώλεια της βιοποικιλότητας και τη διαχρονική υποβάθμιση των θαλάσσιων οικοσυστημάτων.**

Οι οικονομικές ενισχύσεις και οι αποζημιώσεις είναι απαραίτητες για να στηριχθούν οι επαγγελματίες αλιείς που ήδη υφίστανται σοβαρές απώλειες. Δεν αρκεί να σταθούμε σε αυτές. Όσο αντιμετωπίζουμε τα ξενικά είδη ως το ίδιο το πρόβλημα κι όχι ως ένδειξη μιας θάλασσας που αλλάζει, θα περιοριζόμαστε στην καθυστερημένη διαχείριση των συνεπειών.

Η πραγματική πρόκληση είναι να αποκαταστήσουμε την ανθεκτικότητα των θαλάσσιων οικοσυστημάτων, να επενδύσουμε στην επιστημονική γνώση, να προσαρμόσουμε την αλιεία στις νέες συνθήκες και, κυρίως, να επαναπροσδιορίσουμε τη σχέση μας με τη φύση! Η θάλασσα δεν είναι ένας ανεξάντλητος φυσικός πόρος προς εκμετάλλευση, αλλά ένα ζωντανό οικοσύστημα του οποίου αποτελούμε μέρος. Η προστασία της δεν αποτελεί μόνο υποχρέωσή μας, αποτελεί προϋπόθεση για την κοινωνική ευημερία, την επισιτιστική ασφάλεια, τη βιωσιμότητα της αλιείας και τη διατήρηση της ίδιας της ζωής στη Μεσόγειο.

Μόνο όταν πάψουμε να αντιμετωπίζουμε τη φύση ως κάτι έξω από εμάς κι αρχίσουμε να τη βλέπουμε ως το σύστημα μέσα στο οποίο υπάρχουμε, θα μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε ουσιαστικά την οικολογική κρίση και τις επιπτώσεις που γεννά.

 www.isea.com.gr

 +30 2313 090696

 info@isea.com.gr

 Κρήτης 12 | 54645 |
Θεσσαλονίκη

 Αριθμός ΓΕΜΗ:
139023606000

